

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Г. П. Скляр
(підпис)

22 грудня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу»
освітня програма/ спеціалізація	«Туризм» <i>(назва)</i>
спеціальність	242 Туризм <i>(код, назва спеціальності)</i>
галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	молодший бакалавр <i>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри від 22 грудня 2020 р., № 6

Укладач програми:

Карпенко Н.М., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми спеціальності «Туризм»
ступеня молодший бакалавр

П. В. Шуканов

_____
(підпис)

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2 Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	16
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	19
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	20

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки – після вивчення навчальної дисципліни: «Організація туризму (Основи туризмознавства)»
Мова викладання – українська
Статус дисципліни – обов'язкова
Кількість кредитів за ЄКТС - 4
Курс/семестр вивчення –1/2
Денна форма навчання:
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр – 120.
- лекції: 16
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 32
- самостійна робота: 72
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен
Заочна форма навчання:
Кількість годин: – загальна кількість: - семестр -.
- лекції: -
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: -
- самостійна робота: -
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): -

Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про біосферу Землі; розуміння закономірностей взаємодії суспільства з навколишнім середовищем для забезпечення конструктивного природокористування; надання комплексу еколого-економічних знань; формування умінь і навичок щодо відповідального природокористування та ефективного впровадження природоохоронних заходів.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
<ul style="list-style-type: none"> • знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук (ПР02); • організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки (ПР08); • розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПР09); • діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості (ПР13); • приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності (ПР18). 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (K01); • здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (K02); • здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); • здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04); • прагнення до збереження навколишнього середовища (K05); • знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. (K14); • розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
	туристичного обслуговування (К19); <ul style="list-style-type: none"> • здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства (К26).

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади формування екологічної свідомості та відповідальності

Тема 1. Предмет, мета та завдання дисципліни

Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни. Сутність основних понять: екологічна свідомість, екологічні знання, екологічні цінності, екологічна культура, екологічна відповідальність.

Функції екологічної свідомості. Екологічний оптимізм та екологічний песимізм. Типи екологічної свідомості: антропоцентрична та екоцентрична. Фактори формування екологічної свідомості та відповідальності.

Основні моделі еколого-економічного розвитку суспільства. Сутність концепції сталого розвитку. Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу як чинник сталого розвитку.

Тема 2. Екологічні знання – основа формування екологічної свідомості та відповідальності

Екологія як наукова база формування екологічної свідомості. Основні етапи становлення екологічної науки. Основні методи екологічних досліджень.

Екологічні фактори та їх вплив на життєдіяльність людини. Екологічна толерантність. Екологічна валентність. Екологічна рівновага. Екологічна ніша.

Екологічні системи та соціоекосистеми. Структура екологічної системи. Продуктивність та потік енергії в екосистемах. Ланцюги живлення. Трофічна піраміда. Біосфера як глобальна екологічна система. Кругообіг речовин та трансформація енергії в біосфері. Ноосфера як нова стадія еволюції біосфери.

Основні екологічні закони та правила.

Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на навколишнє середовище

Еволюція взаємовідносин людини та природного середовища. Етапи розвитку глобальної соціоекосистеми.

Науково-технічний прогрес: генератор та каталізатор екологічних проблем. Техногенне навантаження. Забруднення навколишнього середовища: джерела, види, масштаби, наслідки. Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини.

Екологодеструктивний вплив виробничої та невиробничої сфери: галузеві аспекти. Екологічні наслідки рекреаційної діяльності. Вплив на навколишнє середовище об'єктів сфери гостинності.

Тема 4. Екологічна криза як глобальна проблема людства

Еволюційні стани екологічної системи. Наукове розуміння кризового стану екологічної системи. Зміст та причини виникнення екологічної проблеми. Сучасні прояви екологічної кризи. Поняття екологічної катастрофи. Види екологічних катастроф.

Екологічна ситуація: види, методи оцінювання. Регіональні особливості екологічної ситуації в Україні та її вплив на розвиток туризму. Вплив екологічних факторів на туристичну привабливість території.

Тема 5. Екологічна безпека

Сутність та види екологічної безпеки. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. Зовнішні та внутрішні загрози екологічній безпеці. Екологічна безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. Рівень здоров'я людей як критерій екологічної безпеки в країні. Державна політика у сфері екологічної безпеки. Поняття екологічного ризику. Екологічна корпоративна відповідальність. Збалансоване природокористування як основний превентивний засіб підвищення екологічної безпеки. Роль туризму у підвищенні рівня екологічної безпеки в регіоні, країні.

Модуль 2. Організаційно-правові та економічні важелі забезпечення відповідального природокористування

Тема 6. Адміністративно-правовий механізм регулювання природокористування

Сутність, етапи та види природокористування. Раціональне та нераціональне природокористування. Принципи та завдання раціонального природокористування.

Система екологічного управління. Екологічне законодавство та правове регулювання природокористування й охорони навколишнього середовища. Відповідальність за порушення екологічних вимог.

Екологічний моніторинг та система екологічної інформації. Кадастри природних ресурсів.

Екологічне ліцензування. Екологічна стандартизація. Екологічне нормування. Гранично допустимі концентрації. Гранично допустимі викиди та скиди. Гранично допустимі рівні впливу.

Екологічна експертиза: сутність, види, суб'єкти та об'єкти. Екологічний аудит. Екологічна паспортизація підприємств.

Тема 7. Економічний механізм забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності

Економічні методи регулювання природокористування. Система методів економічного примусу та економічного заохочення. Економічна оцінка природних ресурсів.

Екологічні платежі. Сутність екологічного оподаткування. Екологічні податки та їх види. Податкові пільги щодо природоохоронної діяльності. Екологічні субсидії, гранти, матеріальні заохочення. Еколого-економічні збитки: види, методи оцінювання. Екологічне страхування.

Тема 8. Ефективність природоохоронних заходів

Еколого-економічні проблеми господарського використання окремих видів природних ресурсів. Природоохоронні заходи: сутність, види, функції, завдання. Екологічний, соціальний та економічний аспекти ефективності природоохоронної діяльності. Розрахунок чистого економічного ефекту від запровадження природоохоронного заходу. Економічна та соціальна ефективність безвідходних і маловідходних та енергозберігаючих технологій.

Тема 9. Екологізація підприємництва

Екологічний менеджмент в управлінні підприємством. Екологічний маркетинг. Екологічний ринок. Екологічна сертифікація. Поняття «екологічно чиста продукція»: сутність, критерії. Екологічне маркування.

Екологізація туризму: сутність, передумови, основні напрями. Дотримання екологічних нормативів в організації та здійсненні туристичної діяльності. Зонування природо-заповідних територій як об'єктів рекреаційної діяльності. Екологічна паспортизація територій та об'єктів туристичної діяльності. Особливості екологізації окремих видів туризму.

Механізм екологізації діяльності закладів розміщення туристів та підприємств ресторанного господарства.

Тема 10. Міжнародна екологічна діяльність та співробітництво

Міжнародна екологічна діяльність: сутність, принципи, види. Основні форми та інституції здійснення міжнародного екологічного співробітництва. Діяльність міжнародних природоохоронних організацій. Рамкова Конвенція ООН про зміну клімату. Київський протокол. Міжнародні програми щодо охорони природних ресурсів. Нові екологічні тенденції цивілізаційного розвитку людства у XXI ст. Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони довкілля.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Теоретичні засади формування екологічної свідомості та відповідальності</i>					
Тема 1. Предмет, мета та завдання дисципліни 1.1 Предмет, мета, завдання та практична спрямованість навчальної дисципліни 1.2 Функції екологічної свідомості. Екологічний оптимізм та екологічний песимізм. 1.3 Типи екологічної свідомості: антропоцентрична та екоцентрична. 1.4 Фактори формування екологічної свідомості та відповідальності. 1.5 Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу як чинник сталого розвитку.	2	Тема 1. Предмет, мета та завдання дисципліни 1.1 Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни та практична спрямованість 1.2 Функції екологічної свідомості. Екологічний оптимізм та екологічний песимізм. 1.3 Типи екологічної свідомості: антропоцентрична та екоцентрична. 1.4 Фактори формування екологічної свідомості та відповідальності. 1.5 Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу як чинник сталого розвитку	2	1. Скласти словник основних термінів навчальної дисципліни: екологічна свідомість, екологічні знання, екологічні цінності, екологічна культура, екологічна відповідальність 2. Фактори формування екологічної свідомості та відповідальності	7
Тема 2. Екологічні знання – основа	2	Тема 2. Екологічні знання – основа	4	Підготувати доповіді на	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>формування екологічної свідомості та відповідальності Екологія як наукова база формування екологічної свідомості. Екологічні фактори та їх вплив на життєдіяльність людини 2.3. Екологічні системи та соціоекосистеми. 2.4 Основні екологічні закони та правила.</p>		<p>формування екологічної свідомості та відповідальності 2.1 Екологія як наукова база формування екологічної свідомості. 2.2 Екологічні фактори та їх вплив на життєдіяльність людини 2.3 Екологічні системи та соціоекосистеми. 2.4 Екологічна ніша 2.5 Ланцюги живлення. Трофічна піраміда. 2.6 Основні екологічні закони та правила</p>		<p>теми: «Біосфера як глобальна екологічна система». «Кругообіг речовин та трансформація енергії в біосфері». «Ноосфера як нова стадія еволюції біосфери» .</p>	
<p>Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на навколишнє середовище 3.1 Техногенне навантаження: сутність, джерела, види. Вплив. 3.2 Екологодеструктивний вплив виробничої та невиробничої сфери: галузеві аспекти. 3.3 Екологічні</p>	2	<p>Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на навколишнє середовище 3.1 Еволюція взаємовідносин людини та природного середовища. Етапи розвитку глобальної соціоекосистеми. 3.2 Науково-технічний прогрес:</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «Забруднення навколишнього середовища: джерела, види, масштаби, наслідки». Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище».</p>	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
наслідки рекреаційної діяльності. 3.4 Вплив на навколишнє середовище об'єктів сфери гостинності.		генератор та каталізатор екологічних проблем. 3.3 Техногенне навантаження: сутність, джерела, види. 3.4 Екологодеструктивний вплив виробничої та невиробничої сфери: галузеві аспекти. 3.5 Екологічні наслідки рекреаційної діяльності. 3.6 Вплив на навколишнє середовище об'єктів сфери гостинності.			
Тема.4 Екологічна криза як глобальна проблема людства 4.1 Еволюційні стани екологічної системи. 4.2 Наукове розуміння кризового стану екологічної системи 4.3 Екологічна ситуація: види, методи оцінювання. 4.4 Регіональні особливості екологічної ситуації в Україні та її	2	Тема 4. Екологічна криза як глобальна проблема людства 4.1 Еволюційні стани екологічної системи. 4.2 Поняття екологічної рівноваги 4.3 Наукове розуміння кризового стану екологічної системи 4.4 Екологічна катастрофа: сутність, види 4.5 Екологічна ситуація: види, методи оцінювання.	4	Підготувати доповіді на тему: «Територіальна диференціація екологічної ситуації в Україні». «Вплив екологічних факторів на туристичну привабливість території»	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
вплив на розвиток туризму.		4.6 Регіональні особливості екологічної ситуації в Україні та її вплив на розвиток туризму.			
Тема 5. Екологічна безпека 5.1 Сутність та види екологічної безпеки. 5.2 Екологічна безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. . 5.3 Поняття екологічного ризику. 5.4 Роль туризму у підвищенні рівня екологічної безпеки в регіоні, країні.	1	Тема 5. Екологічна безпека 5.1 Сутність та види екологічної безпеки. 5.2 Екологічна безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. 5.3 Поняття екологічного ризику. 5.4 Роль туризму у підвищенні рівня екологічної безпеки в регіоні, країні. світу, регіонів, країн.	2	Підготувати доповідь на тему « Рівень здоров'я людей як критерій екологічної безпеки в країні. «Державна політика у сфері екологічної безпеки». «Екологічна корпоративна відповідальність».	7
<i>Модуль 2. Організаційно-правові та економічні важелі забезпечення відповідального природокористування</i>					
Тема 6. Адміністративно-правовий механізм регулювання природокористування 6.1 Сутність, етапи та види природокористування. 6.2 Раціональне та нераціональне природокористування. 6.3.Екологічне законодавство та	1	Тема 6. Адміністративно-правовий механізм регулювання природокористування 6.1 Сутність, етапи та види природокористування. 6.2 Раціональне та нераціональне природокористування. 6.3.Екологічне законодавство та	4	Підготувати доповіді на теми: «Екологічний аудит». «Екологічна паспортизація підприємств». «Система екологічного управління»	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>правове регулювання природокористування й охорони навколишнього середовища 6.4 Екологічний моніторинг та система екологічної інформації 6.5 Екологічне ліцензування. 6.6 Екологічна стандартизація та нормування.</p>		<p>правове регулювання природокористування й охорони навколишнього середовища 6.4 Екологічний моніторинг та система екологічної інформації 6.5 Екологічне ліцензування. 6.6 Екологічна стандартизація та нормування</p>			
<p>Тема 7. Економічний механізм забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності 7.1 Економічні методи регулювання природокористування. 7.2 Економічна оцінка природних ресурсів. 7.3 Сутність екологічного оподаткування. 7.4 Екологічне страхування</p>	2	<p>Тема 7. Економічний механізм забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності 7.1 Економічні методи регулювання природокористування. 7.2 Економічна оцінка природних ресурсів. 7.3 Сутність екологічного оподаткування. 7.4 Екологічне страхування</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «Система методів економічного примусу та економічного заохочення». «Досвід застосування економічного механізму забезпечення раціонального природокористування в європейських країнах»</p>	7
<p>Тема 8. Ефективність природоохоронних заходів</p>	2	<p>Тема 8. Ефективність природоохоронних заходів</p>	4	<p>Підготувати доповідь на тему: «Еколого-економічні проблеми господарського</p>	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>8.1 Природоохоронні заходи: сутність, види, функції, завдання.</p> <p>8.2 Екологічний, соціальний та економічний аспекти ефективності природоохоронної діяльності.</p> <p>8.3 Економічна та соціальна ефективність безвідходних і маловідходних та енергозберігаючих технологій.</p> <p>8.4 Природоохоронні заходи у процесі організації та здійснення туристичної діяльності</p>		<p>8.1 Природоохоронні заходи: сутність, види, функції, завдання.</p> <p>8.2 Екологічний, соціальний та економічний аспекти ефективності природоохоронної діяльності.</p> <p>8.3 Економічна та соціальна ефективність безвідходних і маловідходних та енергозберігаючих технологій.</p> <p>8.4 Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище</p> <p>8.5 Природоохоронні заходи у процесі організації та здійснення туристичної діяльності</p> <p>8.6 Особливості використання територій ПЗФ для здійснення туристичної діяльності</p>		використання окремих видів природних ресурсів»	
<p>Тема 9. Екологізація підприємництва</p> <p>9.1 Екологічний менеджмент та маркетинг в управлінні підприємством.</p> <p>9.2 Екологічна сертифікація та</p>	1	<p>Тема 9. Екологізація підприємництва</p> <p>9.1 Екологічний менеджмент та маркетинг в управлінні підприємством.</p> <p>9.2 Екологічна сертифікація та</p>	2	Підготувати доповідь на тему: «Зонування природо-заповідних територій як об'єктів рекреаційної діяльності». «Особливості екологізації окремих видів	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
маркування. 9.3 Екологізація туризму: сутність, передумови, основні напрями. 9.4. Екологічна паспортизація територій та об'єктів туристичної діяльності.		маркування. 9.3 Екологізація туризму: сутність, передумови, основні напрями. 9.4. Екологічна паспортизація територій та об'єктів туристичної діяльності.		туризму».	
Тема 10. Міжнародна екологічна діяльність та співробітництво 10.1 Міжнародна екологічна діяльність: сутність, принципи, види. 10.2 Основні форми здійснення міжнародного екологічного співробітництва. 10.3 Діяльність міжнародних природоохоронних організацій. 10.4 Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони довкілля.	1	Тема 10. Міжнародна екологічна діяльність та співробітництво 10.1 Міжнародна екологічна діяльність: сутність, принципи, види. 10.2 Основні форми здійснення міжнародного екологічного співробітництва. 10.3 Діяльність міжнародних природоохоронних організацій. 10.4 Міжнародні програми щодо охорони природних ресурсів. 10.4 Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони довкілля.	2	Підготувати доповідь на тему: «Нові екологічні тенденції цивілізаційного розвитку людства у ХХІ ст.»	7

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи						Кількість балів
	вдвідування занять	захист домашнього завдання	обговорення матеріалу занять	виконання навчальних завдань	завдання самостійної роботи	тестування	
<i>Модуль 1. Теоретичні засади формування екологічної свідомості та відповідальності</i>							
Тема 1. Предмет, мета та завдання дисципліни	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 2. Екологічні знання – основа формування екологічної свідомості та відповідальності	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на навколишнє середовище	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 4. Екологічна криза як глобальна проблема людства	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 5. Екологічна безпека	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Поточний контроль							5
<i>Модуль 2. Організаційно-правові та економічні важелі забезпечення відповідального природокористування</i>							
Тема 6. Адміністративно-правовий механізм регулювання природокористування	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 7. Економічний механізм забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 8. Ефективність природоохоронних заходів	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Тема 9. Екологізація підприємництва	0,5	1	0,5	1	1	1	5

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи						Кількість балів
	вдвідування занять	захист домашнього завдання	обговорення матеріалу занять	виконання навчальних завдань	завдання самостійної роботи	тестування	
Тема 10. Міжнародна екологічна діяльність та співробітництво	0,5	1	0,5	1	1	1	5
Поточний контроль							5
Підсумковий контроль	Екзамен						40
Разом							100

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Аніщенко В. О. Основи екології. / В. О. Аніщенко. – К.: Кондор, 2009. – 148 с.
2. Бойко І. І. Концептуальні виміри екологічної свідомості / І. І. Бойко // Біоресурси і природокористування. – 2013. – № 1-2. – С. 161-168.
3. Грицик В. Екологія довкілля. Охорона природи / В. Грицик. – К.: Кондор, 2009. – 292 с.
4. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища / В. С. Джигирей. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
5. Дорогунцов С. І. Екологія: підручник / С. І. Дорогунцов, К. Ф. Коценко, М. А. Хвесик та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – 371 с.
6. Екологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за загальною ред. О. С. Пахомова. – Харків: Фоліо, 2014. – 666 с.
7. Заверуха Н. М. Основи екології: навч. посіб. 2-е вид. / Н. М. Заверуха, В. В. Серебряков, Ю. А. Скиба. – К.: Каравела, 2011. – 304 с.
8. Лико Д.В. Екологія. Навчальний посібник / Д. В. Лико, С. М. Лико, О. І. Портухай та ін. / За ред. С.М. Лико. – 2-е видання. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 300 с.
9. Мягченко О. П. Основи екології: підручник / О. П. Мягченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
10. Оскольський В. Рациональне природокористування – важлива умова ноосферного розвитку України // Економіка України. – 2011. – № 11. – С. 4-13
11. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України № 1264-ХІІ від 25 червня 1991 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 17.12.2019).
12. Про природно-заповідний фонд України: Закон України № 2456-ХІІ від 6 червня 1992 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення: 17.12.2019).
13. Смовженко Т. С. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності: навч. посібник / кол. авторів; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З. Е. Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. – 609 с.
14. Шувар І. А. Екологічні основи збалансованого природокористування: навчальний посібник / І. А. Шувар, В. В. Світінський, В. В. Бальковський. – Львів-Чернівці: Книги-XXI, 2011. – 760 с.

Додаткові

15. Білявський Г. О. Основи екології / Г. О. Білявський, Р. С. Фурдуй, І. Ю. Костіков. – К.: Либідь, 2006. – 408 с.
16. Боровський А. Л. Екологічний менеджмент / А. Л. Боровський. – Суми.: ВТД «Університетська книга», 2009. – 586 с.

17. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу. – К.: Альтерпрес, 2004. – 192 с.

18. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження на природне середовище / За заг. ред. Тарасової В. В. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 274 с.

19. Екологія і закон. Екологічне законодавство України у двох томах. Від- повід. ред. В. І. Андрейцев – Т. 1. – 1998. – 576 с. – Т. 2. – 1998. – 702 с.

20. Кучерявий В. Г. Екологія / В. Г. Кучерявий. – Львів: НВТЛ, 2000. – 438 с.

21. Про екологічну мережу України: Закон України № 1864-IV від 24 червня 2004 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15> (дата звернення: 17.12.2019).

22. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p (дата звернення: 17.12.2019).

23. Тарасова В. В. Екологічна статистика / В. В. Тарасова. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 392 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.

3. Дистанційний курс «Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).